

การสอนภาษาต่างประเทศ :

ทฤษฎีและประสบการณ์

นฤมล อธิปัตติ

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

การสอนภาษาต่างประเทศเป็นศาสตร์ที่มีมาเป็นเวลานานและมีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง มีนักวิชาการนักภาษาศาสตร์หลายคนช่วยกันคิดค้นทฤษฎีต่าง ๆ ที่ใช้ในการสอนภาษาต่างประเทศให้ได้ผล จนเกิดทฤษฎีขึ้นมามากมายหลายอย่าง ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนภาษาต่างประเทศจะต้องพิจารณาข้อดีข้อด้อย และนำทฤษฎีต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการสอนให้ได้ประโยชน์สูงสุดจนถึงจุดมุ่งหมาย

เราอาจกล่าวได้ว่า ภาษาที่มีการสอนเป็นภาษาต่างประเทศมานาน และมีการพูดถึงทฤษฎีและวิธีการสอนไว้มากที่สุดในโลกคือ ภาษาอังกฤษ การสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ หรือที่เรียกในชื่อย่อว่า TEFL (Teaching English as a foreign language) หรือ TESL (Teaching English as a second language) นั้น เป็นการสอนภาษาต่างประเทศที่มีมานาน และแพร่หลายมากที่สุด

การสอนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศเพิ่งจะเริ่มขยายวงกว้างเมื่อไม่นานมานี้เอง และคงหลีกเลี่ยงไม่พ้นที่จะต้องอาศัยทฤษฎีการสอนและวิธีการที่ใช้ในการสอนภาษาอังกฤษให้ชาวต่างประเทศมาเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ จากประสบการณ์การสอนภาษาญี่ปุ่นให้นักศึกษาชาวไทยและการสอนภาษาไทยให้แก่ชาวญี่ปุ่นมาเป็นเวลานาน ผู้เขียนมีความเห็นว่า การศึกษาทางด้านวิเคราะห์ และเปรียบเทียบภาษา (contrastive analysis) เป็นสิ่งที่มีประโยชน์มากต่อการสอนภาษาต่างประเทศ จึงขอ

เสนอความคิดเห็นและแนวทางการประยุกต์ใช้การศึกษาด้านวิเคราะห์และเปรียบเทียบภาษา เพื่อใช้ในการสอนภาษาไทยให้คนต่างประเทศโดยเฉพาะการสอนภาษาไทยให้คนญี่ปุ่น

ที่มาของการวิเคราะห์และเปรียบเทียบภาษา

การวิเคราะห์และเปรียบเทียบภาษา จัดเป็นวิชาทางภาษาศาสตร์ประยุกต์ที่สำคัญในการนำมาประยุกต์กับการสอนภาษา ในช่วงประมาณกลางศตวรรษที่ ๒๐ นักภาษาศาสตร์โครงสร้าง (Structural linguistics) เป็นกลุ่มแรกที่เห็นความสัมพันธ์ของการวิเคราะห์และเปรียบเทียบภาษากับการเรียนรู้ภาษาที่สอง เนื่องจากมีข้อสมมติฐานว่า "อุปสรรคของการเรียนรู้ภาษาที่สอง คือ ภาวะแทรกซ้อน (interference) จากระบบภาษานรกทั้งด้านเสียง คำ ไวยากรณ์ และความคิด" (Uriel Weinreich, 1953, C.C. Fries and K.L. Pike, 1949)

ลี (Lee, 1968) แนะนำว่า การวิเคราะห์และเปรียบเทียบภาษาเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด ครูสอนภาษาควรจะเข้าใจวิธีการเปรียบเทียบภาษา

ชาร์ลส เฟอร์กูสัน (Ferguson, 1968) ให้ความเห็นว่า การวิเคราะห์เปรียบเทียบภาษาเป็นพื้นฐานของวิชาภาษาศาสตร์ทั่วไป และเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยในด้านการสอนภาษา ทั้งนี้เพราะการ

วิเคราะห์เปรียบเทียบภาษาจะช่วยให้การวางแผนการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

ในช่วงเวลานั้นนักภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา พฤติกรรมเชื่อว่า การเรียนรู้ภาษาคือการสังคมนิสัย ต้องอาศัยการให้สิ่งเร้าที่เป็นระบบเพื่อให้ผู้เรียนตอบสนองอย่างถูกต้อง มีการให้แรงเสริมเพื่อให้การตอบสนองนั้นกลายเป็นการเรียนรู้ที่ถาวร จุดเน้นของความเชื่อนี้อยู่ที่การให้ข้อมูลทางภาษาที่เป็นระบบระเบียบ มีขั้นตอนที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเลียนแบบได้อย่างถูกต้อง มีการฝึกซ้ำๆ เพื่อความแม่นยำ จนกระทั่งเป็นนิสัย การให้ข้อมูลที่มีการเรียงลำดับความยากง่ายจะช่วยให้การเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้เอง การวิเคราะห์และเปรียบเทียบภาษาจึงได้รับความนิยมอย่างมากในสมัยนั้น โดยในระยะแรกเป็นการเปรียบเทียบหน่วยเสียงของภาษาแม่ (native language) และภาษาที่จะเรียน (target language) เป็นส่วนใหญ่ เสียงที่มีเหมือนกันถือว่าง่ายต่อการเลียนเสียง เสียงที่ต่างกันจะยากสำหรับผู้เรียน

โรเบิร์ต ดี. เพียโตร (Di Pietro, 1971) เห็นว่า การวิเคราะห์เปรียบเทียบภาษาที่ใช้เวลาในการศึกษารวบรวมข้อมูลนานเพียงพอ ใช้วิธีการวิเคราะห์ที่ถูกต้อง จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสอนภาษาต่างประเทศ

การวิเคราะห์และเปรียบเทียบภาษาได้รับการปรับปรุงแก้ไข โดยนักภาษาศาสตร์กลุ่มโครงสร้างมาโดยตลอด และเป็นที่ยอมรับว่า การวิเคราะห์

และเปรียบเทียบภาษา จะทำให้การเลือกศึกษาดัชนีของภาษาเป็นไปอย่างมีระบบ และยิ่งถ้าเป็นการวิเคราะห์และเปรียบเทียบที่สมบูรณ์ จะยิ่งช่วยให้การสอนตรงตามเป้าหมายเร็วยิ่งขึ้น

ประโยชน์ของการวิเคราะห์และเปรียบเทียบภาษา

ตั้งแต่มีการวิเคราะห์และเปรียบเทียบภาษาจะได้รับคานิยมน้อยลง โดยมีผู้ชี้ให้เห็นว่า การวิเคราะห์และเปรียบเทียบภาษาไม่สามารถทำนายข้อผิดพลาดหรือปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนได้อย่างแน่นอนในทุกขั้นตอนก็ตาม การวิเคราะห์และเปรียบเทียบภาษาก็ยังมีประโยชน์ที่ผู้สอนภาษาต่างประเทศน่าจะตระหนักถึงและนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสอนได้ ประโยชน์ที่เห็นได้ชัดคือ

๑. ช่วยชี้ขอบข่ายของความลำบาก หรือปัญหาที่จะเกิดขึ้นในการเรียนรู้
๒. ช่วยให้ผู้สอนเข้าถึงปัญหาล่วงหน้าและเตรียมการสอนได้ถูกต้องรัดกุม
๓. ช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดเตรียมเนื้อหาในการสอนได้เหมาะสมยิ่งขึ้น
๔. ช่วยในการจัดทำแบบทดสอบและประเมินผล
๕. สามารถให้เหตุผลกับข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นได้

การวิเคราะห์และเปรียบเทียบภาษา เป็นงานของผู้สอนที่จะต้องทำก่อนการสอน ไม่ใช่เรื่องที่จะนำไปสอนผู้เรียน ผู้สอนต้องนำวิธีการวิเคราะห์นี้มาใช้กับภาษาที่จะสอน และภาษาแม่ของผู้เรียนเพื่อให้ได้ประโยชน์ดังกล่าวและจะนำไปสู่การสอนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การวิเคราะห์และเปรียบเทียบหน่วยเสียง

ในที่นี้จะยกตัวอย่าง การนำวิธีการวิเคราะห์และเปรียบเทียบหน่วยเสียง (phonemes) ภาษาไทยกับภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ในการสอนอยู่ดังนี้

หน่วยเสียงพยัญชนะ

ตารางที่ ๙ ดัชนีพยัญชนะหน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น* (ดูวิธีกรรณหน้า ๗๓)

ประเภทเสียง	ฐานกรณ์	ริมฝีปาก	ริมฝีปาก- ทันบน	ปุ่มหรือ เพดานแข็ง	ปุ่มหรือ เพดานแข็ง	เพดาน แข็ง	เพดาน อ่อน	ช่องคอ
	ชนิด	Ⓟ		Ⓣ		c	Ⓚ	?
เสียงกัก	เสียง	ph		th		ch	kh	
	โน้ต	Ⓟ		d			g	
	อโน้ต			ts	tʃ			
เสียงกึ่งเสียง	เสียง			dʒ	dʒ			
	อโน้ต	ϕ	f	s	ʃ			h
เสียงเสียดแทรก	เสียง			z	ʒ			
	อโน้ต	Ⓜ		ŋ			ŋ	N
เสียงข้างอื่น				L				
เสียงกระแทก				r				
เสียงรัว				R				
เสียงกึ่งสระ		Ⓦ			Ⓝ			

จากตารางเปรียบเทียบเสียงพยัญชนะ จะเห็นว่า มีเสียงที่เหมือนกันอยู่ คือ /p, b, t, d, k, s, m, n, w, j/ ดังนั้นจึงคาดว่าเสียงเหล่านี้จะไม่เป็นปัญหากับผู้เรียนมากนัก แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะไม่มีปัญหาเลยทีเดียว ส่วนเสียงที่ต่างกันมีหลายลักษณะ ปัญหาที่เกิดขึ้นอาจทำนายได้ดังนี้

๑. กรณีที่ภาษาไทยถือเป็น ๒ หน่วยเสียง ภาษาญี่ปุ่นถือเป็นหน่วยเสียงเดียวคือ

ภาษาไทย	ภาษาญี่ปุ่น
p, ph	p
t, th	t
k, kh	k

ดังนั้นคนญี่ปุ่นจะมีปัญหาในการออกเสียง

ต่อไปนี้

- พ พ ภ /ph/ และ ป /p/

- ต ถ ฑ ฑ ฒ /th/ และ ต ฏ /t/

- ก ข ฅ ฌ ฆ /kh/ และ ก /k/

๒. เสียงที่คล้ายคลึงกันบางตัวไม่

เหมือนกันเลย เช่น

ภาษาไทย	ภาษาญี่ปุ่น
ร	ร
จ	จ

หมายเหตุ /j/ เป็นหน่วยเสียงที่ออกเสียงเหมือนกัน แต่ในภาษาญี่ปุ่นไม่มีเสียงนี้ในตำแหน่งพยัญชนะต้นที่ตามด้วยสระหน้า เช่น อิ, อี, เอะ, เอะ, แอะ, แอ ดังนั้นในการออกเสียงคำว่า ญี่ปุ่น ของคน ญี่ปุ่นจะไม่มีเสียงพยัญชนะต้น /j/ เฉียงที่โคนจึงฟังไม่ชัด

๓. เสียงที่ไม่มีในภาษาไทย แต่มีในภาษาญี่ปุ่น ได้แก่

/g, ts, dz, tʃ, dʒ, ɕ, ʑ, ʃ, ʒ, N/

เสียงเหล่านี้เป็นปัญหาสำหรับผู้เรียนไทยที่

เรียนภาษาญี่ปุ่น

ถ้ารับเสียงพยัญชนะตัวสะกด ภาษาญี่ปุ่น มีเสียงตัวสะกดน้อยมาก มีหน่วยเสียงพยัญชนะตัวสะกดเพียงตัวเดียว คือ /-N/ ที่เป็นตัวสะกด และจะเปลี่ยนเสียงเป็น [-m] [-n] หรือ [-ŋ] ได้ ขึ้นอยู่กับเสียงพยัญชนะที่ตามมา ส่วนในภาษาไทยมี

หมายเหตุ (จากตารางที่ ๑ หน้า ๗๒)

- ตัวอักษรที่มีเครื่องหมาย ○ อ้อมรอบอยู่แสดงว่าเป็นเสียงที่มีเหมือนกันทั้งในภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น
- ตัวอักษรวงกลมแสดงว่าเป็นเสียงที่มีแต่ในภาษาญี่ปุ่นไม่มีในภาษาไทย
- นอกนั้นเป็นเสียงที่มีเฉพาะในภาษาไทย

เสียงตัวสะกดถึง 9 เสียง คือ /p, t, k, ʔ, m, n, ŋ, j, w/ การออกเสียงท้ายคำเหล่านี้ จำเป็นจะต้องมีการปิดปาก เปิดปากทำปากกลม ปากไม่กลมตามเสียงพยัญชนะนั้น ๆ ผู้สอนควรอธิบายลักษณะเหล่านี้ตั้งแต่ต้น เมื่อเริ่มออกเสียงคำต่าง ๆ ฝึกการเคลื่อนไหวปากให้เคยชิน ให้ผู้เรียนเข้าใจว่า ถ้ามีเสียงพยัญชนะตัวสะกดแบบไทย ปากจะเป็นเช่นไร ก่อนที่เกิดเป็นนิสัยจนแก้ไขยากในภายหลัง ดังนั้น การออกเสียงพยัญชนะท้ายคำในภาษาไทย จึงเป็นปัญหาสำหรับคนญี่ปุ่น

๔. เสียงที่ไม่มีในภาษาญี่ปุ่น แต่มีในภาษาไทย เช่น

/ph, th, kh, ʔ, ŋ/ (ต้นคำ)

เสียง /ph, th, kh/ ได้กล่าวไว้แล้วใน

ข้อ 1 ส่วนเสียง /ʔ/ ต้นคำ ไม่มีปัญหาเท่ากับท้ายคำ การไม่ออกเสียง /ʔ/ ท้ายคำ ทำให้เสียงสระสั้นไม่สั้นเท่าที่ควรจะเป็น เสียง /ŋ/ ต้นคำเป็นปัญหาที่สำคัญอีกปัญหาหนึ่ง

หน่วยเสียงสระ

ตารางที่ ๒ ตัวอักษรแสดงหน่วยเสียงสระภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น

ตำแหน่ง ระดับสั้น	หน้า	กลาง	หลัง
สูง	◌ <u>i</u>	◌ <u>ɪ</u>	◌ <u>u</u>
กลาง	◌ <u>e</u>	◌ <u>ə</u>	◌ <u>o</u>
กลาง - ต่ำ	◌ <u>ɛ</u>		
ต่ำ	◌ <u>æ</u>	◌ <u>a</u>	◌ <u>ɔ</u>
สระประสม	◌ <u>ia</u>	◌ <u>ɪa</u>	◌ <u>ua</u>

- หมายเหตุ - ตัวอักษรที่มีเครื่องหมาย ◌ แสดงว่าแสดงว่าเป็นเสียงที่มีเหมือนกันทั้งในภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่น
- ตัวอักษรอนแสดงว่าเป็นเสียงที่มีแต่ในภาษาญี่ปุ่นไม่มีในภาษาไทย
 - นอกนั้นเป็นเสียงที่มีเฉพาะในภาษาไทย

จะเห็นได้ว่า ภาษาไทยมีเสียงสระมากกว่าภาษาญี่ปุ่น เสียงสระที่ใกล้เคียงกันมากจนไม่น่าจะเป็นปัญหาต่อผู้เรียน คือ /i, a, o/

ส่วนเสียงที่ต่างกันมีหลายลักษณะ เช่น

๑. เสียงที่คล้ายกันบางส่วน เช่น

ภาษาไทย	ภาษาญี่ปุ่น
e	ε
u, ɯ	u

ทำให้ผู้เรียนชาวญี่ปุ่นมีปัญหากับการออกเสียงเอะ, เอ, อี, อือ, อุ, อู ในภาษาไทยเสียงอะ, เอ /e/ ของไทยเป็นสระหน้าสูง แต่สระเอะ /ε/ ของญี่ปุ่นอยู่ต่ำกว่าเสียงอะของไทย การออกเสียงใกล้เคียงกันแบบนี้ จนบางครั้งออกเสียงแทนกันเสียงอะ /ε/ ไปเลยเพราะภาษาญี่ปุ่นไม่มีเสียงอะ /ε/

ในขณะที่ยาวกันก็ออกเสียง เอะ, เอ ไม่ได้ โดยเฉพาะเมื่อมีลูกเสียงด้วยคู่เทียบเสียงเช่น เกะ, แคะ, เคะ, แตะ จะพบว่าเสียงคล้ายกันมากจนแทบไม่แตกต่าง

เสียงอี, อือ /i/ ของไทยเป็นเสียงสระกลางสูงปากไม่กลม และเสียงอุ, อู /u/ ของไทยเป็นเสียงสระหลังสูงปากกลม ในขณะที่ภาษาญี่ปุ่นไม่มีเสียงอี, อือ แต่มีเสียงอุ /u/ ซึ่งเสียงที่มีอยู่นั้นเป็นสระหลังสูงปากไม่กลม จึงมีลักษณะของเสียงสระอีและสระอุปนกันอยู่ ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการออกเสียงสระอี /i/ ของคนญี่ปุ่นคือ คนญี่ปุ่นไม่เหยียดปากออกเท่าที่ควรจะเป็นเช่นคนไทยทำ เวลาออกเสียงอี,

อือ และในการออกเสียงสระอุ /u/ ของคนญี่ปุ่น ก็ไม่ห่อปากให้กลมเหมือนคนไทย แต่ทำปากเหยียดออกข้างเล็กน้อย ครูผู้สอนจะต้องระวังปัญหานี้และลองฝึกเสียงคู่ เช่น อุ กับ อี, อุ กับ อือ, อู กับ อือ เพื่อให้ผู้เรียนชินกับการทำปากกลมและปากเหยียดออกข้างเพื่อให้สามารถออกเสียงได้ชัดเจน

๒. เสียงที่ไม่มีในภาษาญี่ปุ่นแต่มีในภาษาไทย ได้แก่

/ε, æ, ɤ, ɔ, u, ɯ, la, ɤa, ua/

เสียง /ε, æ, ɤ, u/ ได้กล่าวแล้วในข้อ ๑ ส่วนเสียง /ɔ/ เออะ และ /ɯ/ เอะ นั้นเป็นเสียงที่ไม่มีอยู่ในภาษาญี่ปุ่น จึงมีปัญหาอยู่บ้าง โดยเฉพาะเสียง /ɯ/ เอะ มักจะออกเสียงใกล้เคียงกับ /o/ โอะ โดยเฉพาะในคำสระเสียงยาว เช่น โอบ กอบ โทน ทอน เป็นต้น การออกเสียงสั้น – ยาว ของสระทุกตัวที่มีอยู่มากในภาษาไทยเป็นปัญหาที่ต้องฝึกผู้เรียนตั้งแต่แรกให้เห็นความแตกต่างที่ชัดเจน ควรใช้คู่เทียบเสียงสระสั้น – ยาว เช่น ไช ขาย โกล กลาย เค็ด เดช เป็นต้น เสียงที่กล่าวมานี้เป็นปัญหาทั้งด้าน

หน่วยเสียงพิเศษ (Suprasegmental Phonemes)

ในภาษาไทยมีหน่วยเสียงพิเศษในรูปของระดับเสียงในคำ (tone) หรือที่เรียกว่า วรรณยุกต์มีทั้งหมด ๕ เสียง ได้แก่

	เสียงกลางหรือ เสียงสามัญ	เสียงต่ำ	เสียงสูงตก	เสียงสูง	เสียงต่ำขึ้น
ระดับเสียง					
ตัวเขียน	กา	ก่า	ก้า	ก๊า	ก๊า

ในขณะที่ภาษาญี่ปุ่นไม่มีความแตกต่างของระดับเสียงในคำแบบนี้ มีแต่เสียงสามัญคือ ไม่ขึ้นสูงหรือลงต่ำ

ส่วนภาษาญี่ปุ่นมีเสียงพิเศษออกมาในรูปของระดับเสียงเช่นกัน แต่เป็นการขึ้นลงของเสียงในระดับคำหรือวลีที่เรียกว่า accent เช่น เมื่อคำพยางค์เดียวรวมกับก่าช่วย ga ที่ใช้ขั้ประธาน จะมีระดับเสียง ดังนี้

เช่น hi ga พระอาทิตย์

hi ga ไฟ

ki ga ความรู้สึก

ki ga ต้นไม้

หรือคำที่มีสองพยางค์ขึ้นไป การออกเสียงที่มีระดับเสียงต่างกัน จะทำให้ความหมายต่างกันด้วย

เช่น hashi ตะเกียบ

hashi สะพาน

ame ฝน

ame ลูกกวาด

kyoudai พี่น้อง

kyoudai กระดกตั้งพื้น

ความแตกต่างเช่นนี้จะเป็ปัญหาสำหรับผู้เรียนชาวไทยเมื่อเรียนภาษาญี่ปุ่น เพราะรูปแบบของการออกเสียงมีหลายรูปแบบและต้องจดจำจากความคุ้นเคยในการใช้

จะเห็นได้ว่า ความรู้ด้านการวิเคราะห์
เปรียบเทียบนอกจากจะช่วยให้ผู้สอนเห็นว่าเสียงใดมี
ความยากง่ายสำหรับผู้เรียนเพราะเหตุใดแล้ว ยังช่วย
ให้ผู้สอนแก้ไขการออกเสียงได้ง่ายขึ้น นับว่ามี
ประโยชน์มากโดยเฉพาะในการสอนเสียง

การวิเคราะห์ และเปรียบเทียบหน่วยคำ

โครงสร้างของหน่วยคำ (morpheme) ใน
ภาษาไทยนั้น หากมองจากภาพรวมกว้าง ๆ จะพูดได้
ว่า ภาษาไทยเป็นคำโดดส่วนใหญ่จะเป็นคำพยางค์
เดี่ยว หน่วยคำจะไม่มี การเติมอุปสรรค ปีกฉย นอก
จากคำที่ขี้นมาจากบาลี สันสกฤต ส่วนภาษาไทยเป็น
เป็นภาษาที่มีการเปลี่ยนรูปคำเพื่อเปลี่ยนกาล เวลา
การก และวาก ด้วย

ในกรณีนี้หากจะพูดถึงความยากง่ายในการ
เรียนเรื่องของคำ จากการศึกษาเปรียบเทียบจะ
พบว่าผู้เรียนชาวญี่ปุ่นน่าจะเรียนหน่วยคำของภาษา
ไทยได้ง่ายกว่า ผู้เรียนชาวไทยที่เรียนภาษาญี่ปุ่น
เนื่องจากภาษาไทยไม่มีการเปลี่ยนรูปคำนั่นเอง ซึ่ง
แม้ภาษาไทยจะไม่มีการเปลี่ยนรูปคำ แต่ในการพูด
บางครั้งจำเป็นต้องใส่คำบางคำที่ให้ความหมาย
ของกาลเวลาด้วย นี่จะนั้นจะทำให้เกิดความเข้าใจที่
คลาดเคลื่อนได้

เช่น เมื่อนักเรียนพูดว่า "ดิฉันไม่ทาน
อาหารเช้า"

ผู้ฟังอาจเข้าใจว่า นักเรียนคนนี้ปกติไม่ทาน
อาหารเช้า แต่ความจริงนักเรียนต้องการจะบอกว่า
"ดิฉันไม่ได้ทานอาหารเช้า"

ความเข้าใจที่ว่าภาษาไทยไม่มีการเปลี่ยนรูป
คำกริยาไปตามกาล อาจทำให้ผู้เรียนคิดว่า ไม่จำเป็น
ต้องคำนึงถึงการบอกกาลด้วยการเติมคำนำหน้ากริยา
ยิ่งไปกว่านั้น สิ่งที่มีผลต่อกับนักเรียนอย่างมากในการ
สอนคำว่า "ได้" คือ คำว่า "ได้" มีหลายความ
หมาย และอาจนำไปสู่ความสับสน หากไม่จัดลำดับ
क्रमตามขั้นตอนไว้อย่างหน้า ตัวอย่างต่อไปนี้
นี้จะแสดงให้เห็นการใช้คำว่า "ได้" ในความหมาย
ต่างๆ

๑. มีความหมายว่า "ได้รับ"

- ทุกคนได้กระต่ายแล้วใช่ไหม

- มิใคร่ยังไม่ได้

๒. มีความหมายว่า "มีโอกาส"

- พรุ่งนี้จะได้เจอคุณอีกไหม

- พวกเราจะได้ไปเที่ยวด้วยกัน

๓. มีความหมายบอกอดีตกาล

- เมื่อวานไม่ได้ไปโรงเรียน

- ยังไม่ได้ทำการบ้าน

๔. มีความหมายบอกความสามารถ

- พูดภาษาไทยได้

- ว่ายน้ำได้

ในการสอนคำที่ทำให้ความหมายแตกต่างกันไปตามรูปประโยคนั้น ควรจะสอนไปพร้อมกับการสอนโครงสร้างประโยค เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นภาพรวม และเข้าใจความแตกต่างของความหมายที่เกิดขึ้นได้ชัดเจนมากขึ้น

การวิเคราะห์และเปรียบเทียบโครงสร้างประโยค

โครงสร้างประโยคในภาษาไทย หากจะพูดถึงลักษณะสามัญของโครงสร้างประโยค บอกเล่าโดยทั่วไปจะประกอบด้วย

คือ มีประธานตามด้วยกรรมและกริยา คำกริยาจะอยู่สุดท้ายเสมอในประโยค

หากลองสังเกตจำนวนจะเห็นความแตกต่างที่ชัดเจนในเรื่องการเรียงลำดับคำในประโยค การเรียงลำดับคำในภาษาไทยถือเป็นหลักการสำคัญในการสร้างประโยค ตำแหน่งที่ของประธาน กริยา และกรรมจะเป็นองค์ประกอบที่จะช่วยในการทำความเข้าใจ

ใจความหมาย ประธานจะอยู่ต้นประโยค หน้าคำกริยา และกรรมจะตามหลังคำกริยา ในขณะที่ความสำคัญนี้จะลดระดับลงไปในภาษาญี่ปุ่น นั่นหมายความว่า การเรียงลำดับตำแหน่งที่ของคำต่างๆ ในประโยค สำคัญน้อยกว่าการใช้คำช่วย ซึ่งจะเป็นตัวช่วยชี้ว่าคำนั้น ๆ ทำหน้าที่อะไรในประโยค จากตัวอย่างจะเห็นว่า คำช่วย wa ที่อยู่หลัง sensei เป็นตัวชี้ให้เห็นว่า sensei ทำหน้าที่เป็นประธานหรือผู้ทำ

9

124

১৯৯৩

住宅の設計

ส่วนแรก

MEMORANDUM

MINSON

นักเรียน

นักรบ

นักเรียน:

បែបបទលះបំបែក

9387885

คำที่ต้องการขยาย เช่น

gakusei นักเรียน

danshi gakusei นักเรียนชาย

iyundai no danshi gakusei นักเรียนชาย

วัยรุ่น

ปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากการเรียงลำดับคำ และ

ส่วนขยายของคำ อาจจะพบได้ในลักษณะต่อไปนี้

เมื่อสอนว่า ส่วนขยายในภาษาไทยจะอยู่

หลังคำที่ต้องการขยาย เช่น

เขาเป็น คน อ้วน

(นาม + ส่วนขยาย)

เขา กิน น่ารัก

(กริยา + ส่วนขยาย)

ลักษณะเช่นนี้ผู้เรียนจะทำความเข้าใจได้ง่าย

เพียงแต่ใช้ความระมัดระวังในการเรียงตำแหน่งของ

คำเท่านั้น แต่เมื่อถึงประโยคที่มีกรรมตามหลัง

กริยา เช่น

เขา กิน อาหาร

(กริยา + กรรม)

มักจะเห็นข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในลักษณะเช่นนี้

*เขา กินน่ารัก อาหาร

(กรรม)

ที่ถูกควรจะเป็น เขากินอาหารน่ารัก

*รอเท่านั้น ผู้ช่วยสารภาพรัก

(กรรม)

ที่ถูกควรจะเป็น รอผู้ช่วยสารภาพรักเท่านั้น

ผู้เรียนมักจะนำกรรมตรงไปไว้หลังคำขยาย

ซึ่งปกติในภาษาไทยมักจะวางกรรมตรงไว้หลังคำ

กริยา ชาวต่างประเทศที่เรียนภาษาไทยจะพบปัญหา

การเรียงลำดับคำในระดับ โครงสร้างประโยคเป็น

ส่วนมาก

การวิเคราะห์ข้อผิดพลาด (Error Analysis)

ในเรื่องของความผิดที่เกิดขึ้นในการใช้ภาษา

มีคำอยู่ ๒ คำที่ควรรู้จักคือ mistake และ error

mistake เป็นความผิดพลาด ผิดเพี้ยน ผู้ใช้

ภาษาหรือผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในทั้งถ้อยคำและ

เรื่องนั้นๆ อยู่ แต่อาจจะพูดผิดโดยไม่ตั้งใจหรือพลาด

ไปโดยไม่ได้ระวัง

error เป็นความผิด ผิดเพราะไม่เข้าใจ ใช้

ระบอบภาษาที่ไม่ถูกต้อง อาจเกิดจากการเบี่ยงเบน

(deviation) อากะระบอบภาษาของเจ้าของภาษาเข้ามา

ปนอยู่ในภาษาที่เรียน

เมื่อได้ยกตัวอย่างข้อผิดพลาดบางประการที่

เกิดขึ้นจากผู้เรียนมาให้ดูแล้ว จะเห็นว่าบางครั้งการ

วิเคราะห์ปัญหาจากข้อผิดพลาดของการใช้ภาษาก็มี

ส่วนช่วยในการเตรียมการสอน การเตรียมตัวพร้อม

รับปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ เพราะข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น

บ่อย ๆ ซ้ำ ๆ จากผู้เรียนหลายคนจะช่วยให้ผู้สอน

เตรียมเนื้อหาที่ควรอธิบายได้รัดกุมชัดเจนและเป็น

ระเบียบวิธีมากขึ้น

การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดจะช่วยตรวจสอบ
ความคิดพลาดทั้งหมดว่ามาจากที่ใด เกิดจากภาษา
แรกหรือภาษาที่สอง ซึ่งเมื่อวิเคราะห์แล้วจะเห็นว่า
ความคิดพลาดในการใช้ภาษาไม่ได้เกิดจากการแทรก
ซ้อนของภาษาแรกไปทั้งหมด จะมีเพียงบางส่วนทำ
นั้น อีกส่วนหนึ่งของความคิดพลาดมาจากการใช้
ระบบของภาษาที่สองนั่นเอง เพราะพบว่าผู้เรียนที่มี
ภาษาแม่ต่างกันก็มีความผิดพลาดในการใช้ภาษาได้
เหมือน ๆ กัน

จากประสบการณ์ในการสอนภาษาไทยให้
คนไทยใน เรื่องข้อผิดพลาดของการใช้ภาษาที่พบ
บ่อย ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาในเรื่องการเรียงลำดับ
คำแล้ว ยังมีข้อผิดพลาดอื่น ๆ ที่น่าสนใจ และคิดว่า
ผู้สอนภาษาไทยให้ชนชาวประเทศพม่าจะนำไปเป็น
แนวทางในการศึกษา หรือนำไปเป็นปัญหาขบคิดว่าผู้
พูดต้องการสื่อสารอะไร ดังต่อไปนี้

๑. คำกริยา ๒ ตัวที่ใช้คู่กัน

ในภาษาไทยมีการใช้คำกริยา ๒ ตัวคู่กัน
อยู่มากและบ่อย เช่น การให้ ไป มา กลับ ให้ ไว้
ได้ กับคำกริยาตัวอื่นๆ ดังตัวอย่างประโยค

เราขึ้นไป
เขาลงมา
ดิฉันอยากดื่บ
ผมทั้งไว้

ผมทำให้

ดิฉันจำไม่ได้

เมื่อมีคำที่ทำหน้าที่เป็นกรรมเพิ่มเข้ามาใน

ประโยค จะทำให้เกิดความผิดในการใช้ภาษาดังนี้

*เราขึ้นไปสองแถว

*เราขึ้นไปเรืออิงกะฉั้น

*เราลงมาบันได

*ดิฉันอยากดื่บอาหาร

*ผมทั้งไว้การบ้านมาก

*ผมทั้งไว้การบ้านอาจารย์

*ดิฉันจำไม่ได้ภาษาไทย

๒. การใช้คำบางคำ

ลักษณะหนึ่งที่จะพบได้บ่อย การใช้คำ
ต่างๆ จะมีหน้าที่ความหมายและวิธีการใช้ที่มีลักษณะ
เฉพาะของแต่ละคำ หากผู้เรียนไม่เข้าใจการใช้ที่ชัด
เจน จะทำให้เกิดความผิดพลาดได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

กับ – กัน

*เราพบกันอาจารย์

*ร้อนมากเท่ากันกรุงเทพฯ

*ไต่ต่างกันประเทศญี่ปุ่น

*ต่างกันเมื่อวานนี้

*นักศึกษาที่เราคุยกับวันนี้

ว่า (ละคำ ว่า “ว่า”)

*รู้สึกใหญ่และสวย (รู้สึก ว่า [มหาวิทยาลัย
บูรพา] ใหญ่และสวย)

*รู้สึกการออกเสียงผมแปลกๆ

*คิดค้นกังวลที่ลงหน้ามหาวิทยาลัย

*ดิฉันได้ยื่นโรงเรียนอยู่ใกล้ๆ กับ
มหาวิทยาลัย

*ผมคิดจะทำอย่างไรดี

เป็น

*มีความแตกต่างที่เป็นหน้าสนใจ

*นักศึกษาทุกคนเป็นน่ารัก

*Robinson ที่คิดว่าเป็นดีกว่าที่คิด

แล้วก็

*แล้วก็คิดค้นหนักใจมาก

*ผมพิศบาบติ แล้วก็มีหาวิชาด้วยใหญ่

แล้วก็สวย

*วันนี้มีสอนหลายอย่าง แล้วก็เวลาพักไม่

ก็ยังมี

*แล้วก็เราหาห้องที่เสียงออกมา

*แล้วก็ผมได้คุยกับผมค้า

*แล้วก็เราไปวัดด้วยกัน

*แค่ว่าก็อากาศร้อนมากละ

*ก็เลย ผมถามที่ที่ห้าง

*ฮือมอเย็น ก็ฝนไม่หาย

ไม่ได้

*ผมพูดถูกไม่ได้

*ออกเสียงเองไม่ได้

*ทานอาหารอร่อยไม่ได้

ให้

*พวกเราจะได้ ไปปรนณอยู่ที่ไหน

*ดิฉันก็ใจมากที่รู้จักเครื่องดนตรีได้

ให้ (รูป causative หรือรูป saseru)

*ดูเครื่องดนตรีให้พวกเรา

*แล้วก็เล่นฟังให้พวกเรา

*เข้าให้พวกเรา

ให้ (บุพบท)

*คนไทยสอนให้ดิฉันวิธีลงรถทัวร์

*อาจารย์เลี้ยงขนมให้เรา

*อธิบายให้ดิฉันดนตรีไทย

ต่อ ขึ้น กับ

*ผมเขียนจดหมายต่อครอบครัว

*ข้าวต้มที่ท้องที่โปรดฉัน

*ผู้หญิงพูดว่า “ดิฉันรักคุณ” ซึ่งผู้ชายไม่ได้

๓. การใช้คำที่สร้างความหมาย

ส่วนใหญ่การใช้คำที่สร้างความหมายนี้ มักจะเป็นเรื่องความเข้าใจในความหมายของคำมากกว่าไวยากรณ์ อย่างไรก็ตาม นี่เป็นข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาที่เกิดขึ้นได้ เพราะเมื่อผู้เรียนหัดเรียนด้วยตนเองโดยการเปิดพจนานุกรมคำศัพท์ที่อาจพบศัพท์แปลก ๆ ทำให้เกิดการลองนำมาใช้ ผู้สอนควรจะระวังว่าลักษณะเช่นนี้จะเกิดขึ้นได้มากในการเขียน แต่เมื่อผู้เรียนได้ทดลองใช้คำที่นึกได้แล้ว ผู้สอนควรจะชี้แจงการใช้ที่ถูกต้องให้ทราบทันที อย่าปล่อยให้ผิดพลาดไป

ตัวอย่างประโยคที่ใช้คำสร้างความหมาย เช่น

*ดิฉันมีปีกออกตลาดที่ล่อโลกไคโด (นึกถึง)

*กิตตอก อุสุณของฉุโน (นึกถึง)

*ผู้ขายเรียกนกเสียงดัง (นกขาน, นกค้ำ)

*ดิฉันมีสติใจ ไม่ได้อาบน้ำ (น้ำเสียขาย)

*วันนี้ดิฉันเข้าใจไปรณณียีกดักกับหอพัก

(รู้ว่า)

*ผมรู้ประเพณีไทยน้อย (รู้จัก)

*ผมเห็นนกสวย เขาร้องเพลงทวาร (มัน)

*มีคำตอบที่ตกลงการทนายมาก ๆ (ใช้การเดามาก ๆ)

*ตอนเข้าฟังเพลงเขมร (เช่นเคย)

*ชอบดูห้องเรียน (แอบ)

*หลังจากซักผ้า (เสร็จ)

*ดิฉันหนาวน้อย (นิดหน่อย)

*ทุกคนบอกฉันพูดภาษาไทยให้เราเข้าใจ (พยายาม)

*ผมกระดกกระอ้วนว่ากินอะไรดีทุกครั้ง (ดัง)

*ดูไปโรงเรียนมาก (ดู)

*ผมก็เคยเกือบไปตลาด (น้ำตาไหล)

*แล้วที่กระแวน ๓ ครั้งความยาว (เดินวนสามรอบ)

*ยังกระจกเลี้ยงปลา (ตุ๋)

*จะนอนเช้า (เร็ว)

เมื่อศึกษาภาษาตามรูปแบบ ตั้งแต่เสียง คำ จนถึงประโยคแล้ว จะเห็นว่ายังมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่จะต้องศึกษาอีกมาก นอกจากกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของโครงสร้างคำ วลี ประโยคที่จะต้องเรียนรู้แล้ว ยังมีเรื่องของความหมาย และผู้สอนยังจะต้องคำนึงถึง

เรื่องของการใช้ภาษาไทยเชิงสังคม เช่น การใช้ภาษา
แบบสุภาพ แบบธรรมดา การใช้ภาษาที่แตกต่างกัน
ไปตามเพศ ตามวัย ตำแหน่ง หน้าที่การงาน การใช้
ภาษาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ภาษาเขียน ภาษาพูด
ภาษาแสลง ความนิยมของเจ้าของภาษา ฯลฯ

ในบทความนี้มุ่งที่จะแสดงถึงการใช้อัก
วิเคราะห์เปรียบเทียบกับตัวภาษา ในเรื่องของ เสียง

คำ และประโยค เป็นหลัก องค์ประกอบอื่น ๆ ขอให้
ผู้ที่สนใจลองใช้อักวิเคราะห์ที่เปรียบเทียบกับกรณี
ว่าเรื่องใดที่จำเป็น หรือเห็นว่าจะมีปัญหากับผู้
เรียน โดยยึดหลักจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบ สิ่ง
ใดที่มีความแตกต่างกันมากควรมานำวิเคราะห์ให้อีก
ซึ่งว่าควรจะทำมาสอนหรือไม่ เมื่อไร อย่างไร ตาม
ลำดับ เพื่อให้การสอนเกิดประโยชน์กับผู้เรียนสูงสุด

รายการอ้างอิง

- ทรุดทิด, ปีเตอร์, สุวิไล เปรมศรีรัตน์, และคณะอื่นๆ. (๒๕๓๑). *ภาษาศาสตร์เชิงสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- พิณทิพย์ ทวยเจริญ. (๒๕๓๔). *ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา*. กรุงเทพฯ: โอเคเพรส มีเดีย.
- สุพณาวดี ขำวิัญ. (๒๕๓๕). *การสอนภาษา : แนวคิดและปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยภาษาและ
วัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. มหาวิทยาลัยมหิดล
- สุทธิณี สุขตระกูล. (๒๕๒๖). *วิธีวิเคราะห์และเปรียบเทียบภาษา*. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาภาษาศาสตร์
มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์
- Alatis, J. (Ed.). (1968). *Georgetown Monograph Series on Language and Linguistics, No. 21*,
Washington D.C.: Georgetown University Press.
- Amanuma Yasushi, Otsubo Kazuo, & Mizutani Osamu. (1959). *Nihongo Onseigaku*. Tokyo:
Kuroshiohuppan.
- Coulthard, Malcolm. (1985). *An introduction to discourse analysis*. London: Longman.
- Di Pietro, Robert J. (1971). *Language Structures in Contrast*. Washington, D.C.: Georgetown
University Press.

- Ferguson, Charles A. (1968). *Contrastive Analysis and Language Development*. In J. Alatis (Ed.), *Georgetown Monograph Series on Language and Linguistics, No. 21*. Washington D.C.: Georgetown University Press.
- Fries, C.C. and Pike, K. (1949). *Co – existent Phonemic Systems*. London: Longman.
- Lee, W.R. (1968). *Thoughts on Contrastive Linguistic in the Context of Language Teaching*. In J. Alatis (Ed.), *Georgetown Monograph Series on Language and Linguistics, No. 21*. Washington D.C.: Georgetown University Press.
- McCarthy, Michael, and Carter, Ronald. (1994). *Language as discourse: perspectives for language teaching*. London: Longman.
- Simpson, Paul. (1993). *Language, ideology, and point of view*. (1959). London; New York: Routledge.
- Weinreich, Uriel. (1953). *Languages in Contact*. New York: Linguistic Circle of New York.
